

Vaikų grupės ir klasės valdymas

Pažagieniai
2014 balandis
Evaldas Karmaza
EOS Grupės

www.eosgrupes.lt
Evaldas.Karmaza@eosgrupes.lt

netinkamo elgesio pavyzdžiai

- Užsiėmimai prasidėjo, o didelis šurmulys
- Meta liniuotę/popierių į šalia sėdintį vaiką
- Vaikas supykęs pakyla ir išeina iš grupės nereaguodamas į pastabas
- Vaikas sėdi ir “piktybiškai” nieko nedaro, nors auklėtoja liepia atlikti užduotį jau antrą kartą
- Demonstratyvus mobilaus telefono naudojimas
- Ir t.t.

Atsitiktinis pasirengimas

- Pedagogui neretai buvo suteiktos žinios, bet ne įgūdžiai.
- Geros sritys lavinimui:
  - Kaip vystosi vaiko gebėjimai
  - Koks vaiko elgesys grupėje
  - Kaip auga vaiko moralė
  - Kokie įvairūs gali būti vaikai
  - Kaip vaikai mokosi
  - Kaip motyvuoti vaikus
  - Kaip susikurti patrauklią klasę
  - Kaip vertinti pasiekimus
  - **Kaip valdyti klasę/grupę**
  - ....

Spontaniškos mintys, kaip valdyti

- Lydėjimas į susitikimo – pokalbio vietą.
- “Saugumo bazė” (laikina leisti būti “geriausioje” vietoje)
- Atsakomybės atidavimas (leidimas priimti smulkius sprendimus)
- Ritualų atlikimas (pvz. Priėiti ir paleisti kiekvieno moksleivio suolą)
- Absoliuti dauguma pamokų – **direktyvių instrukcijų** (*direct instruction lessons*) pamokos (tikslus ir pamokų turinį struktūruoja mokytojas)
- Vis tiek bus situacijų, kurios jus nesuvaldysite.

Valdymo formulė

1. Geras kontaktas
2. Planuojama užsiėmimai ir “įpakuotas” pristatymas
3. Taisyklės ir jų pristatymas
4. Grupės valdymas
5. Korektiška ir efektyvi reakcija į netinkamą elgesį.

Bendravimo/kontakto elementai

- Kontaktas – tai ne jūsų darbo kokybė. Tai vaiko gebėjimas matyti jus.
- Kontaktą padeda gerinti:
  - Pasisveikinimai
  - Ritualai
  - Nežinomybės jausmas
  - Atsisveikinimai

Užsiėmimų pristatymas

- Nepaaiškink, kas bus, ir sulauksi sveikos reakcijos – „nenoriu“.
- Reklamos era. Kokybė susieta su reklama.
- „jeigu gausis pamoka, šiandien sužinosi...“
- Ekraninis dėmesys.
- Skaičiavimas, kiek liko užsiėmimų.
- Pradžioje – pokalbis apie pabaigą.

Taisyklės mokykloje

- 1. Iki 16 metų nuolat lankyti mokyklą.
- 2. Atkakliai mokytis, įgyti pakankamai žinių ir patirties, kad teisingai pasirinktų tolesnį mokymosi ar profesinės veiklos kelią.
- 3. Gerbti valstybinę, savo gimtąją kalbą ir kultūrą, kitas kalbas ir kultūras.
- 4. Saugoti gamtą.
- 5. Laikytis žmonių bendravimo normų.
- 6. Neskriausti mažesnių, jiems pagelbėti.
- 7. Gerbti bendraklasius ir draugus, mokytojus, visus mokyklos darbuotojus, svečius, tėvus bei vyresnius. . Tausoti mokyklos turta, savo ir savo draugų daiktus. Juos sugadinus, atlyginti padarytą žalą.
- 9. Nepiešti į vadovėlius, knygas, jų neplėšyti, neniokoti.
- 10. Nešiukšlinti mokykloje ir už jos ribų.
- 11. Dalyvauti miesto ir mokyklos aplinkos tvarkymo darbuose, saugoti gamtą.

Taisyklės mokykloje

- 12. Dalyvauti mokyklos savivaldoje.
- 13. Vykdyti mokytojų ir visų mokyklos darbuotojų reikalavimus, mokinių savivaldos organų sprendimus.
- 14. Sistemingai sportuoti ir mankštintis, rūpintis savo sveikata.
- 15. Būti drausmingais ir mandagiais.
- 16. Nerūkyti. Nevartoti alkoholio ir narkotinių medžiagų.
- 17. Laikytis darbų saugos taisyklių užsiėmimuose.
- 18. Mokėti kelių eismo, priešgaisrinės saugos bei elgesio vandenyje taisykles ir griežtai jų laikytis.
- 19. Tvarkingai rengtis.
- 20. Klausyti budinčio mokytojo ir mokinių, juos informuoti apie įvykius mokykloje ar jos teritorijoje.
- 21. Draudžiama pamokų metu ir per pertraukas savavališkai išeiti iš mokyklos teritorijos.
- 22. Nenaudoti smurto. Nesikeikti. Nesispjaudyti.
- 23. Nežaisti azartinių žaidimų.
- 24. Nereketuoti.
- 25. Nekelti pavojaus sau ir kitiems: nesinešti ir nenaudoti aštrių daiktų, pirotechnikos gaminių ir pan.
- 26. Seksualiai nepriekabiauti.
- 27. Aktyviai dalyvauti mokyklos renginiuose.

Elgesio taisyklės per pamokas

- 28. Turėti pamokų tvarkaraštį ir visada pasiruošti pamokoms pagal jį.
- 29. Į pamokas nevėluoti, jei vėluosi, iš anksto įspėti mokytoją, nurodant priežastį.
- 30. Nuskambėjus skambučiui, sėdėti tyliai savo suole.
- 31. Atsinešti visus reikmenis, reikalingus pamokai.
- 32. Prieš pamoką išsiimti tik tuos daiktus, kurie reikalingi pamokoje.
- 33. Kiekvieną pamoką ant suolo turi gulėti pažymių knygelė. Gavus pažymį, jį įsirašyti.
- 34. Apie neparuoštus namų darbus mokytoją informuoti prieš pamoką.
- 35. Nesinešioti į mokyklą daiktų, nereikalingų mokymuisi, o jei netyčia juos atsinešėt, neišimti iš kuprinės. Tokie daiktai (žiebtuvėliai, peiliukai, degtukai, pistoletai ir pan.) konfiskuojami ir sunaikinami arba gražinami tėvams.
- 36. Per pamokas nekalbėti apie pašalinius dalykus, neužsiimti reikalais, nesusijusiais su darbu pamokoje (nesistumdyti, nereplikuoti, garsiai nerėkauti, nevaikščioti, nevalgyti ir negerti, nesidurstyti adatėlėmis ar rašikliais ir t.t.), netrukdyti mokytojui ir mokiniams dirbti.
- 37. Pamokos metu klausyti mokytojo nurodymų ir juos vykdyti.
- 38. Gerbti mokytoją, kultūringai su juo bendrauti, grubiai nesiginčyti, nesikeikti ir pan.
- 39. Prieš pamokas nusirengti rūbinėje, nesėdėti pamokoje su striuke ar kepure.
- 40. Nebėgti iš pamokų.
- 41. Per pamoką valgykloje nevalgyti.
- 42. Per pamoką nesinaudoti mobiliuoju telefonu. Jį išjungti.
- 43. Tausoti mokyklos turtą, nerašinėti ant baldų.

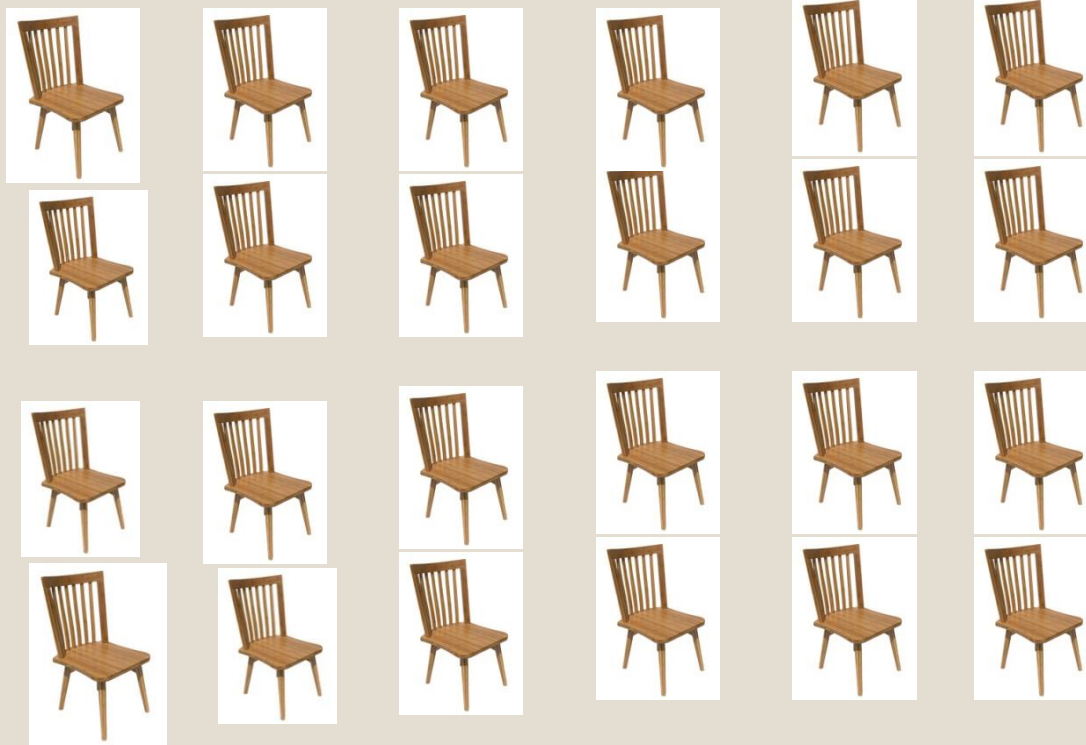
Taisyklių dėsniai

- Nurodymas – Taisyklė – Susitarimas
- Draudžiančios taisyklės – pavojingos taisyklės.
- Taisyklės – paprasta kalba (Vengti abstrakčių žodžių)
- Taisyklės pradeda veikti, kai sutariama žodžiu
- Taisyklės įvedimas (su visais viešai ir asmeniškai):
  1. Problemos atskleidimas
  2. Taisyklės reklama
  3. Sutarimas dėl reakcijos
  4. Sutarta pradžia.
  5. (galimai) aptarimas.

Grupės valdymo elementai

- Vaikų išdėstymas
- Darbuotojo judėjimas
- Balso garsumas–tylumas, greitumas-lėtumas
- “Kalbančios” rankos
- Autoritetinio bendravimo principai
- Pertraukos, raminantys bei aktyvinantys pratimai

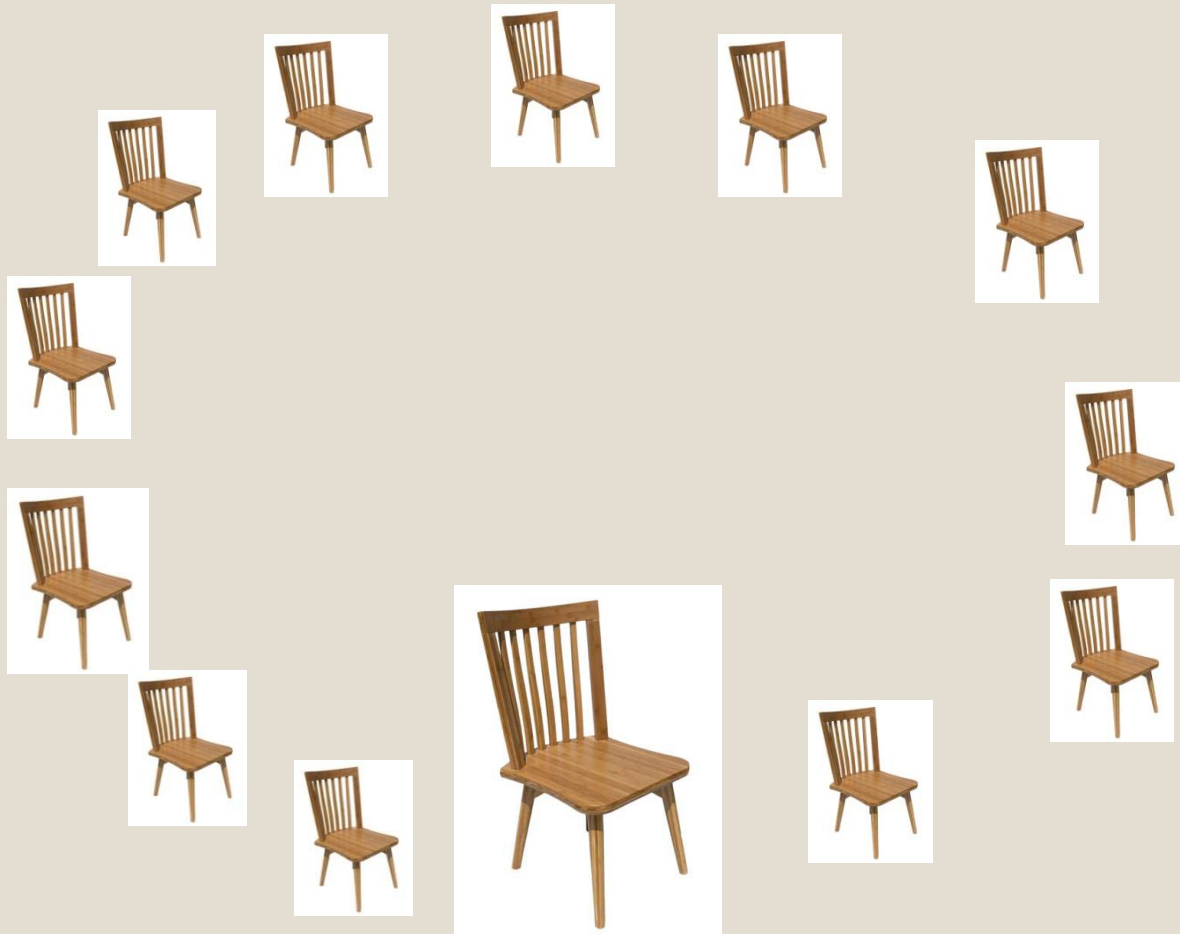
Kaip išdėstyti kėdes?

Kaip išdėstyti kėdes?

Kaip išdėstyti kėdes?

4 lygių pastabos

1. **Priminimas** (“Monika ir Marija, jau prasidėjo užduotis”)
2. **Perspėjimas** (pastaba duodama priėjus arčiau žodžiu arba raštu “tai yra perspėjimas”)
3. **Pažeidimo fiksavimas** (prie vaiko prieinama dar kartą “taisyklių laužymas fiksuojamas”)
4. **Aptarimas už pamokų ribų** (specialistų grupėje, su tėvais, koridoriuje ir pan.)
  - Nustatyta perspėjimo struktūra turi būti matoma keliose vietose.
  - Vaikai neretai auklėtoją spaudžia atleisti, nekreipti dėmesio. Darbuotojas išlieka ramus ir paaiškina “sprendimą priėmiau ne aš”

Penki paprasti žingsniai netinkamo elgesio metu

1. Pažvelkite į vaiką
2. Sulaikykite jo žvilgsnį
3. Artėkite prie vaiko, nepaleisdami jo žvilgsnio
4. Likite šalia vaiko
5. Žiūrėdami į vaiką papurtykite galvą ir suraukite antakius

keletas “trumpųjų” tablečių vaiko netinkamam elgesiui

- Nustokite kalbėti ir tol žiūrėkite į vaiką, kol jis pastebės jūsų dėmesį; tylomis žvelkite jam į akis, paskui tęskite.
- Ištarkite garsiau vaiko vardą (“tuomet, JONAI, aptarsiu antrą veiksma”), ir lyg niekur nieko tęskite užsiėmimus.
- Paklauskite mokinio ko nors apie skirtą užduotį.

keletas “trumpųjų” tablečių vaiko netinkamam elgesiui

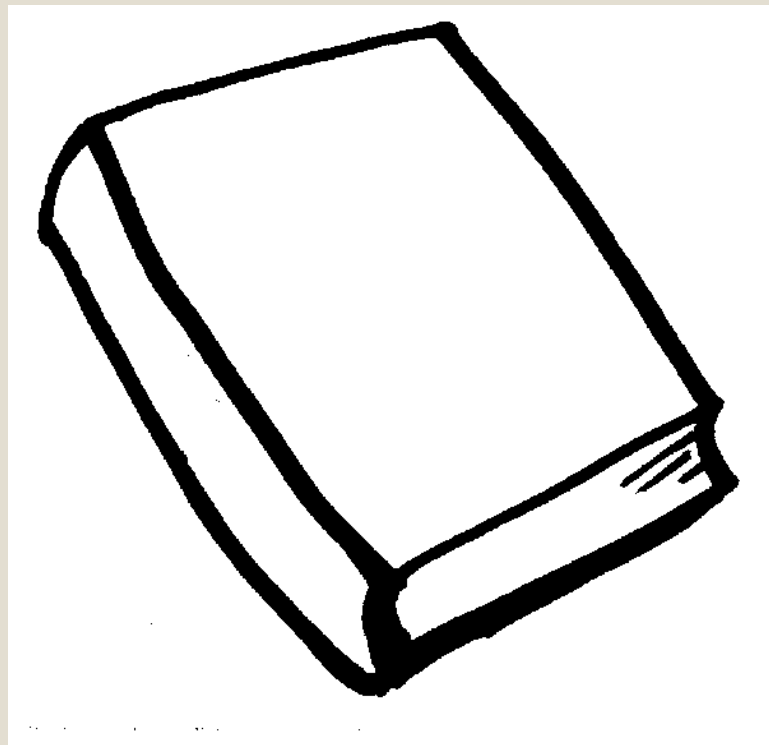
- Pasikalbėkite su vaiku akis į akį po užsiėmimo ir paprašykite, kokio elgesio pageidaujate.
- Atneškite lapelį vaikui ir paprašykite užrašyti, kaip reiktų apie šį netinkamo elgesio epizodą papasakoti jo tėvams.
- Pagrasinkite vaikui, kad persodinsite.
- Persodinkite vaiką.

“Taikos kilimas”

- 1. kilimas apkeliauja visus namus (pridedamas simbolis)
- 2. sutariama procedūra su vaikais.
- 3. iškilus netinkamam elgesiui – taikos kilimas.
  - Visi vaikai pasako, kaip vertina elgesį.
  - Visi vaikai pasako, kaip jie darytų, jeigu atsitiktų jiems panašiai.
  - Darbuotojas pakviečia pasakyti palinkėjimus vaikui.

Užrašų knygutė apie vaikus

- Joje suaugęs užsirašo:
  - Vaikų gimtadieniai;
  - Šeimos ir giminių narių vardai
  - Pomėgiai;
  - Pasiekimai;

Sentencijos ir mintys apie specialistą ir vaiko elgesį

- “Tik neatidūs darbuotojai neturi bėdų”
- “Jei atsidūrėte duobėje, nustokite kasti” (jeigu vaiko netinkamas elgesys tęsiasi po pastabos, turite keisti savo veiksmus)
- “Jei visuomet elgsitės, kaip visuomet elgėtės, visuomet gausite tą patį, ką visuomet gaudavote”

Sentencijos ir mintys apie specialistą ir vaiko elgesį

- “Kam laužtis per sieną, jeigu galima ją apeiti?” (kokios naudos siekia vaikas, jeigu jis elgiasi netinkamai?)
- “Dieve, duok man jėgų priimti tuos dalykus, kurių negaliu pakeisti, drąsos keisti tuos dalykus, kuriuos galiu pakeisti, ir išminties juos atskirti”

„Noriu, kad vaikas būtų geras žmogus”

- Kad būtų sveikas
- Kad būtų protingas
- Kad mokėtų bendrauti
- Kad mokėtų mylėti
- Kad mokėtų pamylėti
- Kad būtų doras
- Kad save pažintų

Švietimo tikslai – bendradarbiavimo su vaiku tikslai

(Švietimo įstatymas) 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281

- **3 straipsnis. Švietimo tikslai**

Švietimo tikslai yra šie:

- 1) **išugdyti** kiekvienam asmeniui **vertybines orientacijas**, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai nusiteikusiu žmogumi, išlavinti dabartiniam gyvenimui svarbius jo komunikacinius gebėjimus, padėti įsisavinti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą, užtikrinant valstybinės kalbos, užsienio kalbų ir gimtosios kalbos mokėjimą, informacinį raštingumą, taip pat šiuolaikinę **socialinę kompetenciją** ir gebėjimus **savarankiškai kurti savo gyvenimą ir sveikai gyventi**;
- 2) nustatyti asmens kūrybinius gebėjimus ir pagal tai padėti jam įsigyti kompetencijų ir (ar) kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinį kultūros bei technologijų lygį ir padedančią jam įsitvirtinti ir sėkmingai konkuruoti tolydžiai kintančioje darbo rinkoje, perteikti technologijų, ekonomikos ir verslo kultūros pagrindus, būtinus šalies ūkio pažangai, konkurencingumui bei darniai raidai laiduoti, sudaryti sąlygas nuolat tenkinti pažinimo poreikius ir tobulėti mokantis visą gyvenimą;

Švietimo tikslai – bendradarbiavimo su vaiku tikslai

- 3) stiprinti visuomenės galias užtikrinant krašto ūkio, aplinkos ir žmogiškųjų išteklių darnų vystymąsi, vidinį ir tarptautinį ūkio konkurencingumą, nacionalinį saugumą ir demokratinės valstybės raidą;
- 4) perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus, Europos ir pasaulio humanistinės kultūros tradicijas ir vertybes, laiduoti sąlygas asmens brandžiai tautinei savimonei, dorovinei, estetinei, mokslinei kultūrai, pasaulėžiūrai formotis, taip pat garantuoti tautos, krašto kultūros tęstinumą, jos tapatybės išsaugojimą, nuolatinį jos vertybių kūrimą, puoselėti krašto atvirumą ir dialogiškumą;
- 5) sudaryti sąlygas asmeniui įgyti demokratijos tradicijas įkūnijančius pilietinės ir politinės kultūros pagrindus, išplėtoti gebėjimus ir patirtį, būtiną asmeniui, kaip kompetentingam Lietuvos Respublikos piliečiui, Europos ir pasaulio bendrijos, daugiakultūrės visuomenės nariui.

Koks vaikas turi užaugti po mokyklos

- Doras
- Pats toliau ieško žinių
- Savarankiškai tvarkantis savo gyvenimą
- Patriotas
- Bendraujantis
- Atsakingas
- Moka gimtąją, valstybinę ir užsienio kalbas
- Išmanantis apie kompiuterius ir internetą
- Socialiai kompetetingas
- Sveikai gyvenantis
- ....

- “Jis geria, rūko, spjaudo ant suaugusio... Jis tenori būti stipriai ir šiltai apkabintas”

- Evaldas Karmaza

- VĮ EOS Grupės

- Evaldas.Karmaza@eosgrupes.lt